

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponkint.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:
dr. Franciscy Lajos.

Társzerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasábos petitsor ára 16 fillér.
Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

A külföldi sajtó.

Nagy nemzeteknek nagy intézményeik vannak, melyeket a kisebb népek meg nem alkothatnak. A Magyarországot északról és északnyugatról közeli szomszédságban övező nagy német birodalom sajtója olyan hatalmas, a minő nem lehet a mienk. Egészen más egy 60 milliót számláló nép számára ujságot írni és kiadni és más egy 8—10 milliónyi nemzet szellemi igényeinek kielégítését célozni.

Eszünkbe sem juthat ennél fogva azt kívánni, hogy a mi sajtónk olyan terjedelemben és sokféleségben és annyi példányszámban tegye közzé termékeit, mint a hogy azt a német világsajtó teszi. Ez azonban korántsem zárja ki azt, hogy *tartalomra* nézve a mi sajtónk a nagy nemzetek sajtójának termékei mellé helyezkedjék. A szellemi intézmények szervezése ugyanazon alaptörvényeknek hódol, melyeket a fizikai művek és erőtnyezők létesítésénél követni kell.

Egy vízvezeték, egy villamos telep, egy hadsereg lehet nagy vagy kicsiny, de azért a kis terjedelmű vízvezetéknek, villamos telepnek, a kis létszámú hadseregnek a szervezete épp olyan jó lehet, mint a nagyé. A szervezet jósága mindig és mindenütt az erők célszerű tömöríté-

sétől függ s ez a kis organizmusokban is akadálytalanul történhetik meg.

Dánia és Hollandia kis országok, de a hadi flottájuk például kitünő a maga nemében. S ezeknek az országoknak a sajtója is igen jó, különösen Hollandié, melynek magas színvonalát még a nagy német lapok is követendő példakép emlegetik és elérni is törekcsenek.

Jó lehetne tehát a kis magyar sajtó is — ha hivatásának színtájáról le nem szállana az üzleti érdekek zsbvására piacára. Nálunk kevés a hivatásos ujságitró és még kevesebb a hivatásos ujságitkiadó. A lapoknak felesleges számban való »gründolása« nálunk éli igazán a világát. A hol magas kamatra el nem helyezhető pénz halmozódik fel — s ez természetesen csak börze-spekulánsok körében fordul elő — ott a legegyszerűbb és legjövödelmezőbbnek látszó vállalatot új lap alapításában vélik fellelni. Számításuk a legtöbb esetben beválik.

Közönséget, melynek bármiről lehet írni, nálunk nem kell horoggal fogdosni, az magától sereglik a színtelen lapok körül, csak legyenek azok érdekesek. Az érdekesség pedig nálunk egyet jelent a pikantériával. Hogy ostoba, értelmetlen zagyalékot talál fel nap-nap után az ilyen lap, hogy hazudik, ferdít, becsmérel

és rágalmaz, azzal a kíváncsi közönség nem törődik. A mi publikumunk nagy része az ujságot rongy papirosnak tartja, mely csak arra való, hogy mulattasson, kíváncsiságot kielégítsen, érzékeket csiklandozzon, kissé szórakoztasson. Ha mindazt, a mi ezekbe a branche-okba tartozik, elolvasta a közönség, ki van elégitve s azután a rongy papirost eldobja.

Ilyen viszonyok között sajtónknak igen nagy inferiorításban kell maradnia a külföldi sajtóval szemben. Ennek minden számot tevő közege *elvek* szerint alakítja ki az irányát s ettől semminő más érdek kedvéért el nem tér. Keletkeznek ott liberális, konzervatív, sociáldemokrata, közársasági, monarchikus lapok, sokféle árnyalat szerint. Irányuknak a szolgálatába helyezik ezek a lapok létezésöknek a főcélját és főfeladatát. Minden kérdést elvi irányuknak a néző pontjából tárgyalnak és megvitatnak komoly, tárgyilagos hangon.

Egy liberális irányú lap, pl. a Frankfurter Zeitung, Berliner Tageblatt, megoldottnak tartja a feladatát azzal, hogy a politikának, a társadalmi tudományoknak, egyszóval mindazoknak a szellemi köröknek kérdéseit, melyek a lap elvi jellegével érintkeznek, a saját álláspontjáról kifejti, megvédi, különböző oldalról meg-

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ TÁRCÁJA.

A sárosfalvi tanítónő.

Mozgóképek.

— Irta: Lászlófi. —

V. A „Maxibál.“

Eljutottunk volna tehát Bernácus uram szavai szerint a sarkifényhez.

Sok mindenféléről eset már eddig szó, de mindebben vajmi kevés szerepe volt a sárosfalvi tanítónőnek. Egyik-másik olvasóm már talán meg is unta a sok haszontalan fecsegést és duzzogva nógat: A tárgyhoz, a tárgyhoz!

Hát hiszen igaz, ami igaz. Nem tagadom, hogy bizony nem egyszer a szomszéd kalamárisban kerestem tentát, a helyett, hogy az előttem állóba mártogattam volna a tollat. De hát — tetszik tudni — most tulajdonképen mozgóképeket írok és bevallom, hogy Whajczy Magda neve csupán cégérnek került oda a cimbe. Már hiába kérem, a tavalyi szüretelésű, csermányi savanyú vinkó is csak jobban kél el, ha 1900-as „Arany gahér“-nak keresztelve adják a boltban.

Most meg azt vetik a szememre: „Micsoda

mozgóképek? Hiszen az egészben nincs is szó szerelemről!“ Elismerem, hogy igazuk van. Szerelem kell a népnek; és szerelem nélkül mit ér az egész élet a mozgóképeket is beleszámítva. Hanem tudják-e mit mond Madách?

„Vagy tán azt hiszed,
Hogy mert előrejtve munkál s zajtalan,
Nem is erős? — Ne hidd...“

Nos látják, ilyen a szerelem is!

Ámor isten nem világraszóló tettek, nagyhangú frázisok, vagy tudom is én milyen mély tudományú viták közben helyezi el jól kamatozó tőke gyanánt egy-egy mérgezett hegyű nyilat. Óh dehogya is! Elég annak egy elejtett virág, egy szorosabbnak vélt kézfogás, egy ártatlan tekintet és megvan a baj.

Többet mondok. Olvasták nemde a „vén majom“ tréfás cakkumpakját, Tüzér uram kegyetlen felsülését, vagy Zrinyi Miklós fatális ta'alkozását az ajtófélfával? Ugyan ki hitte volna, hogy mindezek a jelentéktelennek látszó dolgok okozói lehetnek a hallhatatlan szerelemnek? Pedig úgy van.

Lássuk csak:

Tuletroá Gazsi malacbandája ugyancsak rángatta a talp alá valót, a hogy a fényes jelme-

zes társaság belépett a táncteremmé átvarázsolt körjegyzői irodába. Minthogy a bakter nagy lelkiismeretesen csak most túlkölte a tíz órát, hát mindenki feltette a készentartott alárcot, azon egyszerű okból, hogy majd éjfél után ismét lehessen. Így szokás ez már minden alárcos bálon, Sárosfalva intelligenciája pedig inkább minden poklokra keresztül ment volna, sem hogy csorbát ejtsen az etiketten.

Magda — a kinél ez válságos pillanatokban úgy látszik szokássá vált, — elmerengett. Gondolatai messze jártak. Ott valahol Szombati-ban a főutcán. Eszébe jutott sok-sok felejthetetlen jelenet s folyton szeméi előtt látott egy feketehajú, páratlan szemű vasutast.

Azt kérdik: miért épen egy feketehajú, páratlan szemű és tüzes vasutast? Tudom is én. Annyi azonban bizonyos, hogy igaz amit elmondok.

Szóval Magda ábrándozott, Tuletroá pedig rákezdett az „Adj egy édes esőket“ dallamára. Ha a sístergő tüzes istennyila ütött volna bele a jegyzői kúriába, akkor sem támadt volna ott olyan rohanás, mint a milyent erre a nótára rendezett a sárosfalvi aranyifjuság Magda, mint célpont felé. Megfeledkeztek azok jegyzőkisasszonyról, papkisasszonyról, meg az egész világról. Ott tolongott egymás hátán Zrinyi Miklós, a feleskei

világítja. S a lap közönsége ezzel meg van elégedve. A többi már, úgymint a hirrovat, tárcák, csarnokok, csak mellékes szerepet visznek a főcikke mellett. Azért nincs szükségük ezeknek a lapoknak sikamlós elbeszélésekre, hazug hírekre, melyekben ismert nevű egyének és családok magán dolgai szellőztetnek szenzációs módon, ezt ezek a tekintélyes nagy lapok a pornografia sajtójának hagyják.

A közönség öntudatos politikai meggyőződése, komolysága, tisztább erkölcsi érzéke s a lapok iránya, hangja, tartalma természetesen kölcsönhatásban vannak egymással.

Ilyen öntudatosság- és komolyságnak a jegyében áll Németországban a *katholikus* sajtónak az ügye is. A vallásos német társadalom, a mely pedig igazán milliőkből áll nemcsak a papiroson, hanem a valóságban is, a katolikus sajtót, különösen a helyi lapokat nagy áldozatkészséggel támogatja. Egy hibájok azonban a német katolikusoknak is van s ez az, hogy a nagy liberális lapok körül is tekintélyes számban csoportosulnak, a mivel azoknak a virágzását mozdítják elő. De ez csak azért történik, mert azok a lapok elvi szintájón mozognak.

Olyan ujság, mely üzlet, vagy reklámszerűen üzi a vallás és az egyház gyalázását, feltétlenül ki van zárva Németország katolikus köreiből.

Az az érdeklődés, melyet a német birodalom katolikusai az elvek körül vívott harc s ebből kifolyólag a liberális szellemű sajtóorganumok iránt tanúsítanak, a német katolikus sajtó nagy felvirágzásának csiréit rejti magában, mert ez a harc már most is győzelemről-győzelemre viszi a kath. ügyet s ezzel az ügyet szolgáló sajtó igazságát fényesen bizonyítja. Az igazság pedig komoly nemzeteknél hódító erővel bír.

nótárius, Maxi Moric, tanító, kántor és ahány torok, tenor és bariton vegyest, egyszerre kiáltotta:

„Egy fordulóra!”

S ringatva szólott a lány keringésű szép zenező. — Hát mi ez, ha nem szerelem?

Magda a hirtelen ostromra azt sem tudta, mi van vele, de azután, hogy átlátta a helyzetet mosolyogva nyujtotta feléjük jobbkezet:

— Kerem. —

A kántor, jelenleg Mörice, a kinek ma fene módon kedvezett a szerencse, volt a legközelebb hozzá. Megragadta a feléje nyujtott kezét s örült rohanásban bosztonozni kezdett Magdával, a ki a felsült gavallérok megnyult arculatján kacagva engedelmeskedett Döbörög uramnak. Az pedig diadalmamórában mint valami tréner kezdte valóságos bravurral dirigálni:

— Előre, hátra, váltani!...

E közben a hoppon maradt táncosok között kitört a vihar. Különösen a két főrendező Zrinyi és Maxi voltak nagyon elkeseredve s mert vetélytársat ismerték fel egymásban szörnyű módon haragra lobbantak. Szerettek volna, de nagyon, valamiképpen egymásba kötni, hanem hamarjában nem tudták milyen alapon. — Tűzérnek

A fúzió eszméje Nyitramegyében.

Azok a válaszok, melyeket Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert miniszterek a Nyitramegyei Pártszövetségnek aug. 24-én Pöstyénben tett tisztelgő látogatása alkalmával, a küldöttség szónokainak üdvözlő beszédeire adtak, óvatosan és burkoltan bár, de félre nem érthető tendenciával érintették a pártok fúziójának kérdését. Mind a két miniszter rámutatott arra a küszöbön álló nehéz feladatra, melyet az országnak meg kell oldania, midőn rálép az általános választói jog ösvényére, hogy ezen a széles rétegekre támaszkodó alapon nemzeti életének bástyafalait kiépítse és megszilárdítsa. Ennek a kijelentésnek gyakorlati következményeképp mind a ketten hangoztatták a tömörülést, az egyöntetű közreműködés szükségét. Ez az a burok, mely a fúzió gondolatát magában rejti. Tagadhatatlan, hogy ettől a gondolatától az elméletben idegenkedni nem lehet. Az egész ország, vagy legalább a jelenlegi többség egy táborban! Az egyetértésnek és az egységnek ez a gondolata olyan kiapadhatatlan erőforrásnak látszik, melyből a közeli jövő nagy kérdéseinek rendezésénél kulturális gazdasági és közjogi politikánk is bőven táplálkozhatnék. Amde a szép gondolat gyakorlati keresztülvitelét, bármennyire erőltetjük is szemünket, nem vagyunk képesek a lehetőség látóhatárán belül megpillantani. Ha a mostani koalíció csak divergens pártokból állana, talán még csak menne a dolog, de sajnos a koalíciónak két legnagyobb pártja a függetlenségi és az alkotmánypárt *divergens elemekből* is áll. Konzervatív és liberális irányú politikusok vannak ebben a két pártban s mind a két árnyalat erősen van bennök képviselve. A jelenlegi összetétel a konzervatív irányú erőknél kedvez, mert a két párt liberális elemeit külön-külön lekötve tartja a pártfegyelmet, mely főleg az alkotmánypártban egyenlő a régi szabadelvű párt disciplinájával. De ha majd egyesülnek a pártok, egyesülnek az összes liberálisok is egy táborban s ezt a táborot úgy fegyelmezní, hogy az az konzervatív politikusokkal homogén többséget alkosson s ennek a többségnek a működése ellenkező irányú akciókkal meg ne zavartassék: megoldhatatlanulak látszó kormányzati feladat. Okosan teszi ennel fogva a néppárt, hogy az egész kérdéssel szemben várakozó álláspontra helyezkedik, a mint ezt a pártnak egyik illusztris tagja, Zboray Miklós nem rég tartott beszédében igen helyesen fejtette ki. Mert a néppárt mindent megtehet, csak azt az egyet nem, hogy részt vegyen a régi liberális politika feltámasztásában. Negyven évig szenvedte az ország ezt a politikát s ezen hosszú

idő alatt gyülemlett fel az a tengernyi sok baj, melynek orvoslása sok-sok ideig minden erőnket meg fogja haladni. Lelkiismeretes párt, mint a minőnek a néppártot ismerjük, egy új liberális ére feltámasztásáért nem vállalhat felelősséget.

Fürdői levél.

Baden-Baden, aug. 17.

Ott, hol a közép-németországi Schwarzwald hegláncolatának északi nyúlványai mind jobban lekonyulnak és véget érnek, alig 10 kilométernyire a Rajna felső ágától, szabályos alakú hegyek által határolt völgyben fekszik Európa leglátogatottabb fürdője: Baden-Baden.

Civitas Aquensis és Aurelia Aquensis név alatt ismerték és kultiválták ezt a helyet a rómaiak Julius Cesar kora óta, a ki a meleg gyógyforrásokban gazdag völgykatlan jelentőségét felismerve, annak egyik legalkalmasabb pontján a mai Baden-Baden alapjait megvetette.

Azzá, a mi manap ez a fürdő, a modern technika és fürdődivat fejlesztette. Van itt minden, a mi egy fürdőt világfürdővé tehet: gyönyörű természet, melyet az emberi izlés és művészet a legteljesebben kiaknázott, kényelem, fény és pompa, ezer és ezer alkalom a szórakozásra, híres források, nagyszámú közönség, melyet hiteles adatok szerint évenként 80,000-re becsülnek, meg van itt végre az az elmaradhatatlan világfürdői jellemvonás, melyet az emberek dicsekvésből szeretnek ugyan emlegetni, de melyet senki sem állhat ki: a rengeteg drágaság.

A természet igazán pazarul szórta ki ezen a helyen kincseit. Az egész völgyet, melynek hosszában a nagy várossá fejlődött fürdő elterül, az Oos patak szeli át. A patak bő vizéből az öntöző csatornák nyerik tápanyagukat. Az öntözésre nagy gondot fordítanak, utak, virágágyak, pázsitok, mindennap kétszer fürödnek az Oos szétáradó özönében. De épp azért él és virul is itt fa, fű és virág, még ilyenkor is, mikor már az ősz előszele kezdi tarolni a természet bájait.

A fürdőtelepen csak a magas házsorokból álló utcák nélkülözik a műkertészet alkotásait. De itt is árnyas fák terjesztgetik sötétzöld lombjaikat a kitünően kövezett járdák és kocsiutak felett. Legkedveltebb fa a platán és a gesztenye, mely utóbbi csodálatos szívóssággal tartja lombozatát, a mit a gyakori öntözésen kívül bizonyosan a hőmérséklet sajátságainak kell tulajdonítani.

A hely középmeiséklete 8,97° C, a hideg ennel fogva ritka vendég itt, hó és fagy a mily

Magda egyet gondolt s gonosz mosolylyal ajkain válaszolt:

— Tudják mit uraim? Azzal táncolok, a ki önök közül szebb bókot tud mondani.

Hej de pácban volt Zrinyi uram meg a másik. Beletelt öt perc is, míg végre megszólalt Tűzér. Felcsillanó szemekkel kezdte:

— Kijelentem és vallom miszerint: Magdolén nassám igenis a legbajosabb teremtés, a kit eddig láttam. — Majd Wilde Oszkárnak is becsületére való hangnemben folytatta:

— Karcsúbb a prerik gazelláinál, kedvesebb a szeráfoknál, nemesebb Gangesz alligátorainál, dicsőbb Wágrámnál, szebb a szépségnél a napnál is napobb.

Fujt egyet. Az álmélkodás moraja zúgott fel köröskörül. No fráter Bernácus tudsz-e ilyent?

Hát bizony az belátta, hogy semmiképpen sem tudja egy quietált illemtanár szellemi légtornáját követni. Ezen a téren ő fiatal. Hirtelen merész elhatározás szülemlett meg agyában. Nagyott fohászzkodott és szólott:

— Drága nassám! Valahányszor töltött libát látok, mindig kegyed jut...

Nem folytathatta, de látni kellett volna a

szerencsére eszébe jutott egy három évvel ezelőtt történt eset. Nosza rátámadt Maxi személyesítője Bernátra:

— Az úr úgy látom megint el akarja törni a tajtékpipámat, hogy úgy nekem rohan!

Amaz sem hagyta ám magát és így replikázott:

— Talán bizony azért siettel olyan nagyon, hogy megadd a három forint öt krajcáromat, a mit tavaly kölcsönadtam!

— Ne folytastd, különben... — És így folytatták.

Mikor Magda nagy nehezen megszabadult a kántor körmei közül és meglátta a forgó szemű, nekidühödött alakokat, egyszerre világos lett előtte a megfajított álom.

— Ahá, hát itt a két bolond kakas. Lám, lám, nem is kellett hozzá Clair. — Nem elmélkedhetett sokáig, mert a két gavallér abbahagyva a vitát menten ott termett nála.

Tűzér kezdte az ostromot. A legédesebb hangon, a melyen eddig csak szerelmes fülemüle szölogatta párját, fogott hozzá:

— Égi nassám! könyörüljön rajtam egy tőr erejéig...

— Nézzén reám! — esengett Bernát.

meglepetésszerűen jelennek meg január hó folyamán épp úgy el is tűnnek egy-két nap alatt. De a forró nyár sem érezeti perzselő tűzét, a legmelegebb nyári napokon hűs szellő jön a buja növényzetű hegyek ormairól, mely szeliden lengi át a völgyet és jótékonyan hűsíti a levegőt. Ezen hőmérsékleti viszonyoknál fogva Baden-Baden nyári és téli tartózkodásra egyaránt alkalmas. Mondják, hogy különösen az ősz páratlan kellemeiket nyújt itt, azért a fő saison is más fürdőhelyektől eltérőleg augusztus és szeptember hónapokra esik.

Most tehát, midőn e sorokat írjuk — augusztus közepe táján — a földényt teljes virágzásban pompázni látjuk. Első tekintetre észrevehető ez a fürdő képén. A dűsgazdagságnak ugyancsak nagy és sokféle sokasága van itt most egybehalmozva. Ha egy negyed órára megállunk a vasuti indóháztól az úgynevezett Konversationshaus (Kursalon) felé vezető fő úton, ezen rövidke idő alatt negyven-ötven automobil siklik át rajta. Mindenikben vendégek jönnek és mennek, de a legtöbben jönnek. Négyes fogatok hat és nyolc üléses kocsikkal robognak be a fürdőtelepre s a kocsik hátsó részében elrakott sok málna sejteti, hogy a kiket ide röpitettek a szebbnél-szebb táltosok, azok hosszabb időre kívánnak itt berendezkedni.

A délutáni korzó ismét kihozza a magánfogatok beláthatatlan sorát és kihozza a gyalog-sétáló közönséget, mely úszik a fényűzésben és az eleganciában.

De van itt azért tekintélyes számú középosztály is, mérsékelt igényű publikum, mely szerényen és kimérten él. Erre meg van adva a mód és a lehetőség. Egy olyan helyen, melynek 104 hotelje és pensiója van, lehet válogatni, az igények különfélesége szerint, a lakás és ellátás minősége között. Épp úgy lehet az egész életmódot a lehető legegyszerűbben berendezni.

A gyógyforrások, melyeknek vizét mint ivó és fürdő kúrát használják, enyhülést nyújtanak a köszvényes- és idegbajokban, törések- és sérüléseknél, a lélegzési és emésztési szervek betegségeiben. Gazdagságuk kimeríthetetlen, 24 óránként körülbelül egy millió liter vizet szolgáltatnak. A két fő fürdő, a melyek közül az egyiket a most uralkodó bádeni nagyherceg, Frigyesről; a másikat Augustus császárnéról nevezték el, úgyszintén az ivócsarnok berendezésük fényével és kényelmével látványosság számba mennek. Hatványozott mértékben áll ez a Kursalonról, melynek pompája XIV. Lajos versaillesi kastélyának pazar fényét utánozza.

A világ életének egy-egy fejezetét fény- és árnyoldalairól kitűnően lehet itt megismerni. Ez

hatást. Csak úgy viharzott a hihihi, hehehe, hahaha, sőt nem egy hohoho és huhuhu is közbe-közbe.

Bernát elképedve bámult a könnyes arcokra. — Bolondok ezek, hogy nem hagyják befejeznem? — Nagy sokára elált a kacagás s ekkor magyarázólag folytatta:

— No mert a töltött libát mindenekfelett legjobban szeretem.

— Az már más — szólta Magda — akkor magával járom. — És felvették újra a boszton elejtett fonálát.

Mikor azután kora hajnalban szétoszlott a fényes uri társaság és a cigányok is felcihetődtek, hogy lepihenjenek a nagy munka után, a régi csend visszatért, hogy elfoglalja nyugalmas birodalmát Sárosfalván, melytől rövid időre bár megfosztották.

A hazatérő cigányok pedig összebujva hallgatták Tuletroá bölcselkedését:

„A fránya egye meg ezeket az urakat. Akár csárdást, akár valszért húzsunk is, ők mindig csak egyet táncsolnak. Fene furesza tánc ez a boszton!”

vezeti ide a turistát, a ki nem csak a természetben, hanem az életben is akar búvárokodni. Van ezenkívül még egy rendkívül vonzó tulajdonsága Baden-Badennek, s ez csalt ide és tartott itt egy hétig fogva minket: *felségesen lehet itt pihenni, az emberi kezektől paradicsommá alakított gyönyörű természet öln.*

A mértőföldre terjedő erdők üde, friss lombzatukkal, sokféle elágazó, tündöklő tisztaságú útakkal, remek panorámát nyújtó kilátási pontokkal, mintha egy képzeleti világot nyitottak volna meg az emberi szem előtt! Itt igazán a művészet és a természet remekbe dolgozott.

Adieu.

Országos Alkohol Bizottság.

Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter az alkoholizmus ellen állandó bizottságot létesített „Országos Alkohol Bizottság” címen. Magyarország társadalmi szervezetét ijesztő módon úgy anyagilag, mint erkölcsileg uralja már a baj, napról-napra való terjedése magát a kormányt is arra készteti, hogy törvényes módon vessen gátat e nyavalyának s a most létesített bizottság feladata első sorban arra szorítkozik, hogy az alkoholizmus leküzdésére alkalmas eszközöket tanulmányozza s ilyeneket javaslatba hozzon. Ezzel kapcsolatban az italmérés reformja, valamint a büntető intézkedések megállapításának módozatai is e bizottság munkakörébe lettek utalva.

Bár Magyarország népe nem áll még a züllés azon fokán, mint Francia-, Orosz- és Oláhország degenerált népe, hol az alkoholizmus az egész társadalmi rend felforgatója s sok véres esemény okozója is volt már, mégis legfőbb ideje annak, hogy ezen nagy horderejű kérdés társadalmi rendezését a kormány veszi kezébe s törvényes uton óhajtja gyógyítani azon számos sebet, mely a beteg testen oly hosszú időn át rágódik már.

A törvényes intézkedések sürgős megtétele különösen felvidékünkön vált égető szükségé, hol az alsóbbrendű pór nép között ijesztő módon hódított tért az alkoholizmus.

A konkrét események ecsetelésével lapunk hasábjain is foglalkoztunk már ismételtelen, de azt hisszük, hogy a kóros állapotok mindenki előtt ismeretesek, most csak néhány oly sürgős intézkedésre utalunk, melyeknek törvényerőre emelkedése esetén a baj terjedése s részbeni meggyaltása célra vezet volna.

A kormánynak az alkoholizmus meggyaltására irányuló törekvésében első sorban az alsóbb rendű nép hosszú évtizedeken meghonosult szokásaira kell tekintettel lennie s törvényes intézkedéseiben arra törekednie, hogy mindazon alkalmak, a melyek ezen népet az alkoholizmus karjaiba vetették, egy csapásra elvágassanak tőle és pedig kiméletlen és drákói szigorúsággal. Első sorban tehát törvényes intézkedésekkel szabályozandók az italmérési helyek, ezek létszáma s az italmérés gyakorlásának az ideje.

A fenálló törvény értelmében jelenleg minden 500 lélekre egy italmérési jogosítvány adható ki, forgalmasabb helyeken azonban ettől is el lehet tekinteni, a mint széles e hazában mindennütt el is tekintettek tőle s így a korcsmák gombamódra elszaporodtak. A pénzügyi kormány, mint legfőbb korcsmáros, az utóbbi időben belátta ugyan a bajt s minden lehető alkalmat felhasznál arra, hogy a létező italmérési jogosítványok redukáltassanak, amde ezen szándéka szemellátható eredményre nem vezet s jelenleg is túlsok az italmérés. Törvényes intézkedés van arra is, hogy egy személy csak egy italmérési jogosultságot nyerhet és gyakorolhat, vármegyékben pedig, különösen a privilegyei és szakolczai járásban létezik oly jogosított is, a ki 10—20 italmérési engedéllyel bír s ezeket ugyanannyi községben gyakorolja. A törvényes intézkedés tehát ne csak a már kötelező állapotok szigorú betartására szorítkozzék, hanem a lélekszám arányában megállapított italmérési jogosítványok mértékét is más alpra helyezze, csakis a valódi szükségletnek megfelelően s a kellő mérlegelés után állapítsa meg ezek számát. Hisz a lélekszám alapján alapuló mostani rendszer a gyakorlatban már régen elavultnak van elismerve s hogy az italmérési helyek annyira elszaporodtak, ez csak ezen rendszernek tulajdonítható a legnagyobb részben.

Kívánatos tehát, hogy az országos alkohol bizottság első sorban helyi tapasztalatok alapján

tanulmányozza az italmérés redukálásának célra vezető módját s ezen tanulmányozás során nem ajánlhatjuk eléggé figyelmébe azon körülményt, hogy különösen a műveletlenebb s nagyobbára ősi foglalkozással élő nép által lakott helyeken, az egyes községekben, az italmérési jogosítványok számát ne a lélekszám aránya szerint, hanem csakis a fenforgó valódi szükséglet tekintetbe vételével mérlegelje. Az utak melletti, pusztai és minden nagánosan álló, más lakott helyektől távolabb eső italmérési helyek, csárdák, csapszékek stb. italmérési engedélye végleg elvonandó, mert ezen helyek úgy közegészségügyileg, valamint rendőrileg is igen nehezen ellenőrizhetők, leg-többje tapasztalat szerint valódi büntészek s a kétes, büntetés elől bujkáló existenciák valódi asiliuma.

Ily módon el lenne érhető, hogy az italmérési helyek száma legalább is a felére redukálnók, következőleg a műveletlenebb nép előtt a korcsmába járás alkalmá is a felére apadna. S már maga ez a körülmény is nagy vívmányt jelent.

A másik radikális mód az italmérés idejének megszorítása. Törvényileg kimondandó, hogy vasár- és ünnepnapokon az összes italmérési helyek egész napon át zárva tartandók, köznapon pedig ugyanezen helyiségekben az italmérés csakis reggeli 8 órától esti 8 óráig gyakorolható. Ezen törvényes intézkedés szükséges voltát nem kell többben igazolnunk. Országunk közhatalmú népének véreben van a vasárnap és ünnepnap korcsmazás, valamint a késő éjjeli való korcsmába ülés s ezen ősrégi szenvedelmét csakis ily radikális orvossággal gyógyíthatjuk.

A fejletlen korú gyermekek korcsmalátogatása a legtöbb vármegyében szabályrendeletileg korlátozva van ugyan, de ezen szabályrendeletek lanya végrehajtása nem nyújt kellő biztosítékot, miért is ezen ügy is törvényileg rendezendő.

Az alkoholizmus meggyaltására kiinduló nagy társadalmi harcban a fent elmondottakat tekintjük azon legsürgősebb intézkedéseknek, amelyeknek keresztülvitelét és szigorú végrehajtását törvényileg veljük csak biztosítottak, s ha kormányunk törekvése valóban komoly s az „Országos Alkohol Bizottság” működése nemcsak számtalan ülésben és számos jegyzőkönyv felvételében, hanem a társadalmi baj gyakorlati felismerése után a célra vezető és üdvös javaslatok sürgős előterjesztésében fog nyilvánulni, úgy bár nem is azonnal, hanem néhány év alatt biztos az eredmény.

Kormányunk valóban üdvös szándékot vállalt, midőn az „Országos Alkohol Bizottságot” szervezte s adná az Ég, hogy úgy ennek működése, valamint a bekövetkezendő törvényes intézkedések nyomán edes hazánk ismét egy nagy lépéssel haladjon a boldogulás útján s a nemzet fiai, felismerve az alkoholizmus társadalomromboló hatását, majdan hálás szívvel emlékezzenek idejekorán való gondoskodásáról. M.

Ujdonságok.

A katolikus nagygyűlés.

Közelednek a katolikus nagygyűlés napjai.

Az ország szívében összegyűl ez évben is a katolikus értelmiség színe-java s köréje csoportosulnak jó katolikus népünk ezrei, hogy tájékozódjanak a kor törekvéseit és célzait vezető kérdésekről, megerősödjének vallási érzületükben, az egyház iránti hűséges ragaszkodásban.

A nagygyűlést ez évben egy a mily megható, épp oly impozáns kegyelettény vezeti be: az *Örökimádás-templom* ünnepélyes felszentelése.

Boldogult Erzsébet királyasszonyunk emlékére emelte ezt a monumentális épületet a vallásos és hazafiúi kegyelet, hogy ott, a hol az Oltáriszentség állandó imádása alkotja meg az áhitat és lelki buzgóság égi körét, folytonos imafohások szálljanak fel az Istenhez, annak a nemes fejedelmének lelki üdvéért, aki kifogyhatatlan volt azokban a jótettekben, melyekkel a magyar nemzet iránti szeretetét tanusította.

A három napra tervezett felszentelési ünnep fő napja szeptember 10-én lesz, a királyné halálának évfordulóján, a mikor az új templomban tartandó gyászmisén a király ő Felsége is jelen lesz. A gyászmisét Samassa József biboros érsek fogja celebrálni.

Személyi hírek. Gróf Wilczek Frigyes főispán e hó 4-én csütörtökön résztvett a FMKE. zsolnai közgyűlésén, pénteken székhelyén tartózkodott, mely alkalommal gróf Batthyány Vilmos coadjutor püspökünel ebédelt, szombaton pedig a vármegyében megkezdett körútját folytatva Töröczra utazott.

Kinevezések. A király Uruszkó Hugó a pozsonyi ítélőtáblához berendelt bírósági jegyzőt, a trencsényi ügyészséghez alügyészsé, Szédeczky Sándor trencsényi törvényszéki jegyzőt a módosi kir. járásbíróhoz albiróvá nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Repka János okleveles tanítót a miavardunói állami elemi népiskolához rendes tanítónak nevezte ki.

Hírek a helybeli főgimnáziumból. A helybeli főgimnáziumban a most leérett új tanszékére Krix András okleveles tanár küldetett ki. Az 1908/9. tanévben osztályfőnökök lettek a következő tanárok: Krix András az I. A), Jankovics Ferenc az I. B), Sarmaságh Géza az II. A), Benes István dr. az II. B), Kocsis József az III., Schandl Béla az IV., Miklóssy Ferenc az V., Kopp Tibor dr. az VI., Kaleta Máté az VII., Konrád Ferenc az VIII. osztályban. — A beiratkozott tanulók száma 470.

Jubileumi ájtatosság. A nyitrai alesperesi kerület papsága és hívei a Boldogságos Szűz loursesi megjelenésének s a pápa Ó Szent-sége áldozásának 50 éves jubileuma alkalmából szept. 13-án ünnepi ájtatosságot tartanak. Reggel 8 órakor sz. mise lesz a piaristák templomában. Fél 9-kor körmenet indul a Mária-hegyi templomba. Itt dr. Fuchovszky Bálint esperes-plebános magyar, Kuna Pál zsérei plebános tót szentbeszédet tartanak. Jeszenszky Alajos apátkanonok az ünnepélyes szent misét végzi papi asszisztencia mellett. Az ájtatosságban való részvételre az összes helyi testületek is fölhívtak.

Az esztergomi papi lelki gyakorlatok. Vasary Kolos hercegprímás tudvalevőleg körlevelében hívta föl papjainak figyelmét a lelki gyakorlatok fontosságára. A buzditásnak kivált ez évben szép eredménye volt, mert 178-an jelentkeztek s 164-en vettek részt a lelki gyakorlatokon, melyeket az esztergomi papnevelő intézetben aug. 24—28. napjain P. Alaker és P. Homer Jézus-társaságiak vezettek.

A pöstyéni állomás kibővítése. Kossuth Ferenc pöstyéni kurájának a fürdőhely nem egy tekintetben fogja hasznát látni. Így többek között a miniszter jóvoltából nemsokára dűlőre kerül a régóta vajudó állomás-kibővítés és világtás kérdése is. Ugyanis Jobst állomásfőnök, aki ez ügyben a múlt héten tiszteletét tette a kereskedelemügyi miniszternél, biztató választ kapott s így remélhető, hogy rövid időn belül Pöstyénnek oly állomása lesz, mely a fürdőhely nivójának s vasúti forgalmának minden tekintetben meg fog felelni.

Felhívás. Azon társadalmi bajok között, melyek hazánk kulturáját, népünk egészségét és anyagi jólétét veszélyeztetik, első sorban áll az alkoholizmus és így mindenkinek, kinek hazánk kulturája és a nép jóléte szíven fekszik, kötelessége az ezen népellenesség ellen indítandó küzdelemben részt venni. A magyar társadalom is kezdi belátni, hogy az alkoholelles küzdelem nem egyes idealista rajongók utópiája, hanem egy fontos és nagy jelentőségű szociálhigiénikus probléma, melynek megoldásában részt venni egyaránt kötelessége az államhatalomnak és a társadalomnak. Mutatja ezt tisztán az az érdeklődés, mely néhány év óta az alkoholkérdés tudományos oldala iránt mind szélesebb körökben észlelhető. Hogy ezen érdeklődést kielégítse az Általános Közjótékonyági Egyesület alkoholtörvénységi elhatározta, hogy f. évi okt. hó 5., 6. és 7-én a fővárosban tudományos alkoholelles tanfolyamot létesít, melyre az érdeklődőket ezenel meghívja. A tanfolyam munkarendje a következő: Okt. hó 5-én d. u. 6 órakor dr. Entz Géza egyetemi tanár *Az alkoholkérdés biológiai szempontból.* D. u. 7 óra dr. Korányi Sándor egyetemi tanár *Az alkohol, mint kórokozó.* Okt. hó 6-án d. u. 6 órakor dr. Stein Fülöp *Alkohol és agyműködés.* D. u. 7 órakor dr. Baumgartner Izidor koronagyógyász-helyettes *Alkohol és büntetések.* Okt. 7-én d. u. 6 óra Rosenberg Augusztina tanár *Alkohol és iskola.* D. u. 7 óra Giesswein Sándor országgy. képviselő: *Az alkoholkérdés szociálpolitikai jelentősége.* — Az előadások a Társadalmi Múzeum előadási termében (IV., Mária Valéria utca 12.) tartatnak meg. A tanfolyamon való részvételi díj 3 korona. Közhasznú és kulturális egyesületek, valamint a munkásegységek hivatalos kiküldöttjei, továbbá tanárok, tanítók és

főiskolai hallgatók, kellő igazolás mellett, ingyen jegyben részesülnek. Felhívjuk mindazokat, kik hivatalos állásuk, vagy társadalmi működésüknel fogva a közegészségre, a népnevelésre és a népművelésre befolyással bírnak, hogy ezen tanfolyamon minél nagyobb számban vegyenek részt. A tanfolyamban résztvevők részére, jelentkezésük és a részvételi díj beküldése esetén, mérsékelt vasuti jegyet eszközölünk ki. Jelentkezések az Általános Közjótékonyági Egyesület titkárához dr. Lányi Márton úrhoz (VI., Eötvös-utca 8.) intézendők. — A tanfolyamot előkészítő bizottság nevében: gr. Csáky Albinné elnök. Lukács György alelnök.

A Pazmaneum rektorának lemondása. Lollok Lénárd, a wieni Pázmány-intézet kormányzója, aki már előbb ugyanezen minőségben a budapesti központi papnevelőnek is állott az élén, hivatkozással 60 éves korára és megrongált egészségére, kormányzói állásától való fölmentését kérte. A hercegprímás méltányolva a felhozott indokokat, a lemondást elfogadta és a visszalépő kormányzóknak a Pázmány-intézet körül kifejtett fáradozásaiért levélben elismerésének és köszönetének adott kifejezést.

A nyitrai 14. honvéd ezredről lapunk is közölte a hírt, hogy a városnak a kaszárnyaépület jókarban tartásánál tanusított gondatlansága, az ezred áthelyezését vonja maga után. Mint értesülünk Léva város az egész ezredet örömmel fogadja, ha a dolog az elköltözésig fejlődik.

A nyitra-egyházmegyei papok nyugdíj ügyében az öbesztercei esperesi kerület papsága a megyés püspök úrhoz föliratot nyújtott be, melyben azt éhajtja, hogy a papi nyugdíj évi összege 2000 koronára emeltesse, a fizetendő nyugdíjilleték megfelelő fölemelésével. Az öbesztercei kerület papsága e végből azt kéri, hogy javaslata az összes kerületekkel közöltessék, mielőtt az októberi közgyűlés határozná az ügyben. Amennyire az egyházmegyei papság hangulatáról ez ügyben tájékozva vagyunk, azt hisszük, hogy általános óhaj a nyugdíj nagyobb összegű megállapítása. Az életviszonyokat tekintve 2400 korona sem volna sok s a papság legnagyobb része szívesen fizetne 2 százalékat. A legtöbb papnak 40—50 évi munkálkodás után úgy sincs másra kilátása, mint hogy nyugdíjazzák, legyen tehát a beteg, munkaképtelen s magára hagyott nyugdíjassnak legalább a nélkülözésektől mentes megélhetés biztosítva.

A „Nyitrai Hírlap” sajtóügye. A Grünfeld Náthán szerkesztésében megjelenő Nyitrai Hírlap 1906. februári és márciusi számaiban egy cikksorozat jelent meg a szerkesztő, Grünfeld Náthán nyitrai ügyvéd tollából „A mi hitelintézeteink” címen. A cikksorozat többek között foglalkozott a Nyitrai központi bank r. t. ügyeivel is s azt írta, hogy a bank igazgatósága rendszeresen hamisítja az intézet mérlegét, hamis kimutatásokkal vakítja el a részvényeseket és betevőket. A megvádolt intézet igazgatói a cikk miatt a pozsonyi esküdtbíróhoz előtt rágalmazás és becsületsértés miatt jelentették fel Grünfeld drt, a szerkesztőt, aki azt vallotta, hogy ő maga is volt a pénzintézet igazgatója, de látván a sok visszaélést, otthagya állását. A panaszosok viszont bizonyítani kívánták, hogy a vádlottat, mint igazgatót, ők menesztették, s hogy meg akarta az intézetet zsarolni. A bíróság csupán a vádlott tanuit hallgatta ki, s az esküdtek verdiktje alapján felmentette Grünfeld Náthán drt a vád alól. — A kir. Kuria folyó hó 2-án megsemmisítette az esküdtbíróhoz ítéletét, új tárgyalást rendelt el, amelyen a panaszosok ellenbizonyítékai is meghallgatandók és mérlegelendők.

A FMKE. közgyűlése. A Zsolnán f. hó 3-án tartott közgyűlésről a következők értesítést vettük: A városháza zsufolásig megtelt dísztermében gr. Dessewffy Emil dr. elnöklésével nyílt meg a közgyűlés, amelyet az elnök nagyszabású, az egyesület céljait, a magyarság küzdelmes törekvéseit esetleg beszédrel nyitott meg, üdvözlővén a megjelenteket. Beszédét úgy, mint Smialovszky főispánét, Hoffmann városi bíróét, Boksai tulipánzóvetségi elnök és Oberschall jogakadémiai tanár beszédét, valamint Gyürki dr. alelnök kiemertő beszámolóját tetszéssel fogadta a közgyűlés, mely a Clair föltitkár által fölvoltott igazgatóválasztmányi indítványokat egyhangú határozattal emelte. Eszerint kéri az egyesület hat óvodájának államosítását, Koros községben óvodát nyitnak. Iglón, Ruttkán, Egyházmaróthon és a 9. honvéd-gyalogezrednél népkönyvtárakat állítanak fel. Ezután 200 koronás jutalomdíjat adományozott

az egyesület Melega zakarfalvi tanítónak, és azt néki a közgyűlés színe előtt élénk tüntetések közben átadták. A „Nemzeti Kaszinó” 120 koronás díját Stehlik felsőszlecsi, a Bende-féle 80 koronás díjat Kelecsényi, mocsonoki tanító kapta. Ezenkívül 34 tanító és tanítónő részesült elismerő oklevélben. Üdvözlő táviratok érkeztek igen nagy számban egyesületektől és egyesektől. A közgyűlés a múzeumok és könyvtárak országos bizottságába Clair föltitkárt küldte ki. A zsolnai ev. egyházközség magyar imakönyveket kapott. A legközelebbi közgyűlés Ruttkán lesz.

Az alispán pechje. Rég óta suttoják, hogy az a szívélyesség, helyi-elközel toladó figyelem és vendégszeretet, melylyel bizonyos megyei körök gróf Wilczek Frigyes főispánt fogadják és körülveszik, csak tettetés és hizelkedő külsőség, mert a valóság szerint épp ezek a körök szeretnék legjobban, ha a főispántól valamiképp „megszabadulhatnának”. A főispán installációja előtt is ilyen kétszínű játék folyt le, az egyik a szinpadon, a másik a kulisszák mögött. A szinpadon megtévesztő komolysággal adták elő, hogy a főispán nem akar ünnepélyes fogadtatást, a kulisszák mögött pedig a markukba nevetve eszeltek ki azokat a furfangos fortélyokat, melyekkel a főispáni installáció ünnepi fényét csökkenteni remélhették. Szakasztott így van ez most is. Más a főispánnal szemben a külsőség és más az, a mit a háta mögött művelnek. A külsőségnek egyik fejezetéről szól az alábbi néhány sor is, melyet egyik levelezőnkől kaptunk:

A nyár elején történt, hogy Turchányi Ödön alispán meghívta magához gróf Wilczek Frigyes főispánt Egyháznagyszegre. Hogy-hogy nem, a főispán akkor nem ment el. Körülbelül egy héttel ezelőtt Nagysurányba készült a főispán a járási hivatal megvizsgálására, ez alkalommal ismét meghívta őt az alispán a járási székhely szomszédságában fekvő otthonába, Egyháznagyszegre. Wilczek főispán akadályoztatása folytán azonban úgy a hivatalvizsgálat, mint az alispánnal való látogatása ismét elmaradt. Pedig már fáklyákat is hozott Turchányi alispán. A legutóbbi napokban Tardoskódon vadászott Wilczek gróf; újból meghívta őt magához Turchányi, hogy visszatérőben vendége legyen. Ekkor is ünnepélyesen várta őt Egyháznagyszegen; mert már bizonyosra vette a megtisztelő látogatást. Azonban mi történt? Alig érkezett meg gróf Wilczek, táviratot kézbesítettek részére, melynek folytán azonnal vissza kellett fordulnia. Iám, lám... Jól emlékezünk, hogy mikor gróf Wilczek Frigyes mint a vármegye új főispánja májusban székhelyére érkezett, Turchányi Ödön alispán nem akarta őt ünnepélyesen fogadni: ime most már harmadszor akarta, de nem fogadhatta. „Pech”-je van.

Tanonc Otthon. A nyitrai kath. legényegyletben már egy év előtt létesítettek tanoncotthout, melyben vasárnaponként oktatásban részesülnek a tanoncok s ott töltik a délutáni tisztességes szórakozással a jó nevelés megkívánta felügyelet mellett. Most azonban azzal a tervvel foglalkozik a legényegylet, hogy a tulajdonát képező üres telekrészt kiegészíti s a tanoncotthout úgy rendezi be, hogy 30—40 tanonc szállást és ellátást is kapjon ott állandóan. A terv megvalósítása mellett bár nehézségekbe ütközik fontos okok szólnak. Ilyenek, hogy a jobbmódú családok, melyek most csak azért vonakodnak gyermekeiket iparos pályára küldeni, mert a mester az adott koston konyhai szolgálatra kárhoztatja s nevelésére sem ügyel, szívesebben adnak oda gyermekeiket tudva, hogy felügyelet alatt vannak, tisztességesen ellátva s a mesternél csak az ipar elsajátításával foglalkoznak; továbbá tény, hogy a zülléstől, mely ma a munkások nagy százalékát szedi áldozatul, a teljes értelemben vett tanoncotthon megóvna az ott tartózkodókat. Azonkívül az állami segély biztosítása is csak a teljes berendezésű tanoncotthonnak eszközölhető ki. Remélhető, hogy a kath. legényegylet vezetősége nem riad vissza a nehézségektől s az üdvös eszmét meg fogja valósítani.

Szülők figyelmébe. Az iskolaév kezdetével elemi- és polgári iskolai fű- és leánygyermek számára *spédrendszerű* testgyakorló kurzust nyitok, hetenkénti 2 órával. Ezzel némiképp pótolni óhajtanám azt az égető hiányt, melyet nevezett iskolai növendékek a testképzés terén szenvednek, s módot nyujtani aggódo, gondos szülőknek, hogy a zsenge korban — fájdalom! oly gyakori *hátgerinc-elferdüléseknek* csekély anyagi áldozat mellett elejét vehessék. — Beiratkozás naponta 5—6-ig a főgimnázium tornacsarnokában. *Geszti* Ágost tornatanár.

A érsekújvári közokmány 1907. évi betegforgalmáról. Dr. Hücl Jenő kórházi igazgató-főorvos tollából megjelent kimutatás arról tesz tanúságot, hogy ezen humanitárius intézmény megfelelő magasztos rendeltetésének s hogy a vidék lakossága mindinkább nagyobb számban igénybe veszi a kórházat. Az év folyamán ápoltak összesen 970 beteget, 40-el többet mint a múlt évben. A betegek közül gyógyulva elbocsátottak 432 férfi, 175 nő, javulva 112 férfi, 86 nő, gyógyulatlanul 9 férfi, 2 nő, meghalt 36 férfi, 13 nő beteg. Az összes gyógyultak száma 865. Amint a kimutatásból kiveszszük, a kórház élénk operáló tevékenységet fejt ki a megyében, az év folyamán 629 műtétet végeztek.

A magyar keresztény iskolatestvéreket képző és segélyező országos egyesület Budapestén, (Szentkirály-utca 28. sz. a.) a Szent-Istvántársulat dísztermében 1908. évi szeptember hó 14-én d. e. 11 órakor tartja hatodik évi rendes közgyűlését. Targysorozat: 1. Elnöki megnyitó, mondja: Zichy Aladár gróf. 2. Az igazgatóválasztmány évi jelentése, előadja: dr. Tóth Károly. 3. A számvizsgáló-bizottság évi jelentése; a zárszámadások feletti határozattal, előadja: Ajtics Horváth Dezső. 4. A magy. ker. iskolatestvérek ismertetése, előadja: tisztelendő Hubert Róbert. 5. Új tagok felvétele. 6. Esetleges indítványok.

IX. Pius szenttéavatási pöre. Most folyik a múlt század jámbor pápájának, IX. Piusnak szenttéavatási pöre; azaz, hogy ezek még csak az előkészületek, amennyiben most még a scrutiniumnál, azaz a vizsgálat kezdeténél tartanak. Ezelőtt néhány hónappal ugyanis a kongregáció főlészoltta mindazokat, kik IX. Pius életére vonatkozólag valamit tudnak, hogy azt haladéktalanul jelentsek be; hogy ennek a felszólításnak mekkora eredménye lett, azt bizonyítja az a körülmény, hogy csak magából a kis Lugo községből mintegy 300 okmány érkezett be. A bizottság X. Pius rendeletére aug. 5-én kiszállt Imolában, hol IX. Pius egykor püspök volt. A következő napon a bírák megtartották Imolában a helyszíni szemlét és elrendelték a tanúk megesketését. Ha a bíróság Imolában befejezte a vizsgálatot, akkor tovább folytatják azt mindazon helyeken, ahol a IX. Pius csak megfordult; így IX. Pius szülőhelyén Senigallianban, majd Spoleto-ban, ahol egyideig püspök volt, nemkülönben Gaetaban, ahol 1849-től 1850-ig száműzetésben élt; végül Nápolyra és Rómára kerül a sor. Csak ha ez a vizsgáló bizottság beszolgáltatta az adatokat, akkor az iratok áttanulmányozása után döntenek a fölött, vajjon a S. C. R. megkezdje-e a szenttéavatási eljárást vagy sem.

Pöstyénfürdő tizezredik vendége. Augusztus 24-én érkezett Pöstyénfürdőbe a tizezredik vendég Kiss Endre kajali földbirtokos személyében. A fürdő szép fejlődését mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy tavaly a tizezredik vendég csak szeptember 15-én, vagyis majdnem egy hónappal később lett bejelentve. Az utó-szezon is, a nap-nap után érkező előjegyzésekből itélve nagyon élénknek ígérkezik. Az időjárás Pöstyénben a késő ősziig a lehető legkellemesebb, a mi annak a körülménynek tudható be, hogy a 60° C forró iszapforrások, melyek az egész fürdőtelepet körülveszik nem csak felmelegítik a talajt, hanem a Vág partján is meleg áramlatot idéznek elő.

Díjnokok fizetése. Ismeretes, hogy a legmostohabb viszonyok között élő díjnokokkal legkevésbé törődött az állam. Napi 1.60, 2 kor. dolgoztak oly szolgálatban, mely tán a földmives, iparos pályánál is terhebb a mi időnkben. Hosszú összetartással vívott küzdelem árán sikerült a szegény napidijasoknak is némi fizetésrendezést nyerniök. A mit kaptak nem felel meg teljesen a méltányos kívánalmaknak s nem vet véget a további küzdelemnek, de mindenesetre nagy lépés ezen osztály anyagi sorsának alapos rendezéséhez. A minisztertanács határozatából kifolyólag kiadott pénzügyminiszteri rendelet szerint, 1908. október 1-től az állami hivataloknál alkalmazott díjnokok napidijai a köyetkezőképen állapították meg. Az 1 évi próbaszolgálat tartama alatt, az értesítés kiadásáig, az első lakáspénz osztályba sorozott állomás helyeken 2.60 kor., a II.—VII. oszt. 2.10 kor. Az értesítés kiadásának napjától kezdve a díjnoki alkalmazás 5 éveig az I. oszt. 3 kor., a II.—VII. oszt. 2.50 kor., 5 év után már különbség van téve a férfi és női napidijasok fizetése között. A díjnoki alkalmazás 5 évétől 10 éveig a férfi díjnokok I. oszt. 3.50 kor., a II.—VII. oszt. 3 kor., a női díjnokok I. oszt. 3.30 kor., II.—VII. oszt. 3 kor.,

az V.—VII. oszt. 2.80 kor. A díjnoki alkalmazás 10 évétől 15 éveig a férfi díjnokok I. oszt. 4 kor., a II.—IV. oszt. 2.50 kor., az V.—VII. oszt. 3.40 kor., a női díjnokok I. oszt. 3.60 kor., a II.—VII. oszt. 3.40 kor., az V.—VII. oszt. 3.10 kor. A díjnoki alkalmazás 15 évétől 20 éveig a férfi díjnokok I. oszt. 4.50 kor., a II.—V. oszt. 4 kor., a V.—VII. oszt. 3.70 kor., a női díjnokok az I. oszt. 3.90 kor., a II.—IV. oszt. 3.70 kor., az V.—VII. oszt. 3.40 kor. Az alkalmazás 20 évétől kezdve a férfi díjnokok I. oszt. 5 kor., a II.—IV. oszt. 4.50 kor., az V.—VII. oszt. 4 kor., női díjnokok az I. oszt. 4.20 kor., a II.—IV. oszt. 4 kor., az V.—VII. oszt. 3.70 kor. Ennél a fizetésrendezésnél szembevetendő az, hogy a díjnokok csak a 20-ik évben és csak az I. osztályban kap 5 kor. napidiját, holott az iparos pályán az egy-két éves munkásnak is van 5 kor. fizetése. S a mi társadalmunknak még mindig az a megrögzött szokása, hogy a II. III. gymnaziumból kimaradt gyermekeit, kikből a legértelmesebb mesterek válnának, rösteli az iparos pályára adni, hanem nagy protekciók útján díjnokoknak helyezi el, hogy „urak” legyenek s ne „munkások.”

A szivarkahüvely-gyár megvétele. A nyitrai Halász-féle üzemen kívül levő szivarkahüvely-gyár megvásárlása iránt tárgyalásokat folytat a párisi Abadie hüvelygyár, melynek — ha a tárgyalások megegyezésre vezetnek — ez lesz az első telepe Magyarországon.

Ellopott pénzeslevél. D. J. szentmihályuri földbirtokos kárára, a múlt hó 25-én egy 1000 kor. értékű pénzeslevelet loptak el. A pénzeslevél a dolgozószoba íróasztalának zárt fiókjában tünt el s egy darab ezerkoronás bankjegyet tartalmazott. A gyanu a házi cselédségre hárul, különösen annak egyik női tagjára, a ki a dolgozószobában állandóan megfordult s a helyi viszonyokról teljesen tájékozva volt. A súlyos gyanuok alapján a nyomozás folyik.

Vizbe ölte magát. E hó 1-én Nyitrán, a Pár-utcai gazdasági hid közelében a Nyitra folyóból homokot húzó napszámosok Pukanyc (Veronai) István, 38 éves, nyitrai napszámos holttestét húzták ki a folyóból. Pukanyc 2—3 nap előtt tünt el lakásáról s a feletti elkeseredésében, hogy az utóbbi időben beteges volt s nyomorral küzdött, a vízbe ölte magát. Holttestét beszállították a halottas kamarába.

A városok segélyezése. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter e hó 20-ára anéktra hívta egybe a városok polgármestereit. A tanácskozáson tárgyalásra kerülnek mindazon városok segélyezési összegei, a mely városok eddig kellő segélyezésben nem részesültek. E tekintetben első sorban azt fogják tekintetbe venni, hogy az állami szolgáltatmányok mennyi költséget okoznak a városi törvényhatóságoknak.

A rendőri gyermekbíróóság. A budapesti dunai kerületi kapitányság gyermekbíróósága első havi működéséről most tett jelentést a főkapitány. A gyermekbíróóság 181 kihágási ügyben ítélkezett, 108 gyermeket szüleinek adott vissza, 52 gyermeket felmentett. Egyedül egy 17 éves fiú ügyében ítélkezett szigorúan, akit 15 napi elzárásra ítéltek. Az új rendőri gyermekbíróóság működése egészen más világításba helyezi a fiatal korú bűnösök egész lélekállapotát. Eddig az elzárás volt a leggyakoribb ellenszer ezen bűnösökkel szemben, most a szülői fegyelem helyes alkalmazására fektet súlyt a rendőrség. Az új rendszer kitűnően vált be, ami bizonyítással arra fogja ösztönözni hatóságainkat, hogy a rendőri bíráskodást, mely a fiatal korúak bűnügyeiben főleg a vidéken mutat fel abnormitásokat, az egész vonalon a gyermekbíróóságok váltsák fel.

Hazafias felbuzdulás. Reich Sámuel verbói rabbi egy felvidéki újságban a következő hazafias felbuzdulást követte el:

„Kossuth Ferenc kegyelmes urunkat távozásakor a tót felvidék hazafias érzésű polgárságának halálja és őszinte szívből jövő jókívánása kíséri.

Boldognak érezzük magunkat, hogy közöttünk időzött Kossuth apánk dicső és méltó fia, ki szerény és szívesen modorával is tanujelét adta annak, hogy e haza minden polgárát szeretett testvérének tekinti.

Azok is vagyunk! Közös apánk van: Kossuth Lajos, aki felekezeti és nemzetiségi különbség nélkül szabaddá tett bennünket. És azon eszméket, melyeket meg nem valósíthatott, méltó fia önfeláldozó munkája, bölcs politikai körültekintése és előrelátása lépésről lépésre viszi diadalra. A körünkől távozó Kossuth Ferenc iránt csak úgy róhatjuk le hálánkat és tisztele-

tünket, ha maradandó emléket állítunk dicső atyjának, atyánknak. Legyen az emlék vagy szobor, a park közepén álló, vagy Pöstyénben létesítendő s Kossuth nevet viselő emberbaráti intézmény, mely bennünket állandóan arra emlékeztessen, hogy közös atyánk van odafen: Kossuth Lajos, közös oltárunk van: a haza oltára, hova e kegyeletes célra ötven koronát helyezek.”

Szép, de mivel a haza oltára Kárpátoktól Adriáig terjed, kérdés hol van elhelyezve a Reich Sámuel 50 koronája?

Uradalmi iparosok biztosítása. A kereskedelemügyi miniszter 52790. sz. rendeletével kimondotta, hogy a gazdaságokban alkalmazott szegődményes iparosok, ha kizárólag saját gazdájuk gazdasága részére dolgoznak, nem tartoznak az 1907. évi XIX. t.-c. hatálya alá. Ha azonban egy iparnemből valamely nagyobb gazdaság azon munka végzésére, melyre kisebb gazdaságban szegődményes iparosok vannak felvéve, illetőleg szerződötve, műhelyt tart és abban legalább tíz ugyanazon iparágat űző munkást alkalmaz és ezek létszámában inast, illetve fiatal munkást tart, avagy legalább húsz ugyanazon iparágat űző munkást alkalmaz, akkor ezek az alkalmazottak az országos munkás-betegsegélyező és balesetbiztosító pénztárnál biztosítandók úgy baleset, mint betegség esetére, amennyiben az 1907. évi XIX. t.-c. rendelkezései alapján biztosítási kötelezettség alá esnek.

Verekedő fura-ivadékok. Kolompár Lajos nyitrai ismert muzikus múlt hó 29-én hajnalban éppen midőn haza felé tartott, a konkurrens Oláh Miklós bandájának néhány tagja megrohanta, a földre teperte és alaposan elagyabugyálta. A megvert muzikus egyenesen a rendőrségre ment s számos harci jellel ékeskedő ábrázatának közvetlen bemutatásával jelentette fel bántalmazóit.

Kuruzsló cigányok. Horvát Józsefné tormosi cigányasszony múlt hó 3-án menyével ifj. Horvát Józsefnével a rétekre csalatt Pocsik Mária 20 éves és Csanki Paulin 17 éves nyitrai cselédleányokat, s ott különféle hokusz-pókusz között úgyszólván meztelenre vetkőztették a leányokat, elszedvén tőlük rajtuk lévő ruhájukat, csekély pénzüket, sőt még a fülbevalójukat is. Az elbűtött cselédleányok csak nagy késsre ébredtek tudatára a történt dolgoknak s feljelentést tettek a kuruzslók ellen. A tormosi cigányokról egy idő óta minden héten állandóan kisebb-nagyobb büntet és vétség keretében számolunk be s mindezeket Nyitra város területén követik el. Ennek alapján a hatóságnak szigorúan kellene eljárnia ezen rakoncátlan bandával szemben, s gyökeres orvosláskép ki kellene őket tiltani a város területéről.

Késelő kocsisok. Leckés István és Mihályik József, nyitrai kocsisok múlt hó 30-ikán egymásközt összevesztek, mire Leckés bicskat rántva társát homlokán és karján súlyosan megsebesítette. A késelő kocsis ellen megindították a büntető eljárást.

Tanítói közgyűlés. A Nyitramegyei Tanítóegyesület 1908. évi október hó 20-án d. e. 10 órakor Szokolczán, a városház közgyűlési termében rendes közgyűlést tart, a következő tárgysorozattal: 1. elnöki megnyitó beszéd és elnöki előterjesztések. 2. A pénztáros jelentése, a számadás előterjesztése, a számadást felülvizsgáló bizottság kiküldése. 3. Jelentés a járáskörök működéséről. 4. A könyvtáros jelentése a könyvtár állapotáról. 5. A bíráló bizottság jelentése. 6. A kézügyesség tanítása. Előadó: Kurinszky Ferenc. 7. A nyugdíjtörvény módosítása. Előadó: Péter József. 8. A megyebeli tanítóknak középiskolába járó gyermekei részére létesítendő „Otthon” ügye. Előadó: Zsoldos Károly. 9. A „Hivatalos Lap” ügye. 10. A kellő időben beérkezett indítványok tárgyalása. 11. A jövő közgyűlés helyének kijelölése. — 1. A közgyűlés elé terjesztendő indítványok október hó 10-ig az elnök címére Szokolczára küldendők. 2. A bírálóbizottság október hó 19-én d. u. 5 órakor, a központi választmány pedig d. u. 6 órakor az állami elemi fiúiskolában ülést tart. A választmányi ülés befejeztével megtartjuk az előterkeztetlet. 3. Október hó 20-án a közgyűlés megkezdése előtt az állami elemi leányiskolában kiállított kézügyességi tárgyak megtekintése. 4. A vasuti menetdíjkezdésményre igényt tartó kartársak a kiinduló vasuti állomás megnevezésével az egyesületi elnökhöz szept. hó 30-ig forduljanak. 5. A kik elszállásolásra igényt tartanak, nemkülönben azon kartársak is, a kik

a közgyűlést követő közebeden résztvenni ohajtanak, szíveskedjek ebbeli szándékukat legkésőbb október hó 8-ig az elnökségnél mulhatatlanul bejelenteni. A közebed egy-egy teritékének ára 3 korona. 7. Mihez tartásul megjegyezzük, hogy Nyitravarmegye Hivatalos Lapjának folyó évi 35. számában közölt 16374/1908. számú alispáni körrendelet a községi eljárásoknak köteleességévé teszi, hogy az általános tanítóegyesület gyűlésein megjelenő felekezeti tanítók szokásos napidijait s kilométerpénzt folyósítsák.

Egy jegyző „menesztése.” Nagytapolcsányból írják lapunknak: A „Nyitrai Hírlap” legutóbbi számában „Távozó jegyző” cím alatt, azt a hírt röptette világra, hogy Bartaky József nagytapolcsányi városi jegyző Nagytapolcsánytól távozni szándékozik, a minek sokan állítólag örülnek is. Erre vonatkozólag teljes bizonyossággal közölhetjük, hogy a jegyző ilyesmire nem is gondol, mert felettes hatósága és a polgárság teljes bizalmát bírja, a mit a község érdekében kifejtett buzgó és pártatlan működésével valóban ki is érdemelt magának. — Ha minden községnek ilyen jegyzője lenne: akkor boldog volna Magyarország! Nemrég a városi bírót is így kezdték ki egyes vigécek, most pedig a jegyzőn akarnak egyet ütni, mert ez sem hagyja magát általuk vezetett. — No még csak ez kellene!

Köszénbánya művelés. Vármegyénk legészakibb részén, a privigyei járásban, Privigyéről Handlova felé húzódó hegláncolatban gazdag telepek léteznek. Ez ideig a nagyjából gróf Pálffy János tulajdonát képező területeken a föld mélyében heverő kincs kihasználatlan állapotban volt, mert az elhúnyt főúr ellensége volt a bányászat megnyitásának. Csupán Handlova községben volt művelés alatt egy kisebb bánya, a mely elég jó minőségű barna kőszén szolgáltat. A közel jövőben a kőszénbányák művelését egy nagy részvénytársaság veszi át, a mely a legnagyobb apparattal kezdi meg a kőszén feltárását. Az ottani vidék gazdasági viszonyaira s ezek alakulására nagy befolyással lesz ezen tény s általános anyagi javulást eredményez.

A végrehajtási novella életbeléptetése. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara nyomatékosan felhívja az érdekelt körök figyelmét arra, hogy a végrehajtási eljárásról szóló 1881. évi LX. t.-c. cikkét módosító és kiegészítő 1908. évi LXI. t.-c. — rövidebben jelezve a végrehajtási novella — folyó évi szeptember hó 9-ik napján lép életbe. A m. kir. igazságügyminiszter úrnak e tárgyban kiadott 1900/908. számú rendeletében foglaltakhoz képest azon esetben, ha a novella hatálybalépte előtt akár kielégítési, akár biztosítási végrehajtás útján a novella szerint a végrehajtás alól kivett oly ingóságot, készpénzt vagy járandóságot foglaltak le vagy foglaltak el, a mely az 1881. LX. t.-c. szerint a végrehajtás alól kivéve nincs, az ilyképp szerzett végrehajtási zálogjog érintetlenül marad és a végrehajtási eljárás erre az ingóságra, készpénzre vagy járandóságra a Vhn. hatálybalépte után is folytatható. A Vhn. hatálybalépte után az e törvény szerint a végrehajtás alól kivett oly ingóságot, készpénzt vagy járandóságot, a mely az 1881. LX. t.-c. szerint a végrehajtás alól kivéve nincs, csak a Vhn. 31. §-ában meghatározott esetekben szabad lefoglalni vagy felülfoglalni. Ezek az esetek a következők: 1. ha a végrehajtás alapjául szolgáló közokirat a novella kihirdetése, azaz 1908. évi augusztus 25-ike előtt keletkezett; 2. ha a hitelező a novella kihirdetésétől vagyis 1908. évi augusztus hó 25-ik napjától számított 30 nap alatt a végrehajtás elrendelését jogosulttan kéri, vagy pedig ha ugyancsak augusztus 25-ikétől számított 30 nap alatt az adós lakóhelyének járásbírójánál bejelenti, hogy a novella kihirdetése előtt lejárt és az előterjesztett bejelentésben megjelölt követelése van és a bejelentés megtörténte után a hitelező f. é. augusztus hó 25-től számított egy éven belül beadott végrehajtási kérvényben igazolja, hogy követelése 1908. évi augusztus hó 25-ike előtt járt le s hogy a fentebb említett bejelentést megtette. Ha a hitelezőnek vagy több hitelezőnek ugyanazon adós ellen több követelése van, vagy ha ugyanazon követelés több adóst terhel, a bejelentés akkor is csak egy példányban adandó be az adósok lakóhelyére illetékes kir. járásbírósnál. A bejelentés az értékhez képest 40 fillér illetve 1 kor. okmánybéllyel látandó el. A bejelentéshez a m. kir. igazságügyminiszter úr szóban levő rendeletében (ennek teljes szövegét lásd a „Budapesti Közlöny” augusztus hó 26-iki 194. számában) megállapított és mint a gyanánt használható értesítést, a mintában üresen maradt helyek megfelelő kiegészítésével

vel annyi példányban kell csatolni, hogy valamennyi a bíróság által értesítendő félnek, tehát a hitelezőnek illetve hitelezőknek és az adósoknak illetve adósoknak továbbá magának a bíróságnak is egy-egy példány jusson. Ugyanis ha több a hitelező vagy több az adós a bíróság tartozik mindegyik részére egy-egy értesítést kézbesíteni. Az augusztus hó 25-től számított 30 napi határidő lejártá után beadott bejelentést a bíróság mint elkészített a bejelentőnek, illetve ha több hitelező ugyanazt a követelést egy beadványban jelentette be az első helyen megnevezett hitelezőnek bírói határozat hozatala nélkül visszaadja. A bejelentés költségei nem az adóst terhelik. Végül tudatja a kamara az érdekeltséggel, hogy a fentebbiekben többször említett bejelentés, valamint a bejelentéshez a megfelelő példány számban melléklendő értesítés mintája a hivatalos órák alatt a kamara titkári hivatalánál betekinthező illetve megkapható.

Rablótámadás. A múlt héten Schnitlinger Vilmos belinci korcsmáros kegyetlen rablómerényletnek esett áldozatul. A tőpördött öreg embernek Csermend községben valami dolga akadt a merénylet napján, melyet elvégezve, délelőtt 10—11 óra között nyugodtan ballagott hazafelé. Künn a határban, midőn a községi erdőhöz ért, hirtelen egy magas férfialak ugrott elébe az erdő bokraiból s egy nagy vasbottal szó nélkül ütlegelni kezdte a tehetetlen öreget. A megtámadott az első ütlegek után menekülni próbált, de a mindinkább erősülő csapások súlya alatt csakhamar földre rogyott, hol térdénélva könyörgött a rablónak, hogy csak addig kegyelmezzen életének, még egy „Miatyánk”-ot mond, azonban a rabló a földön elterült áldozatot tovább ütlegelte mindaddig, míg az teljesen aléltan össze nem esett. Ekkor átkutatta ruháját s a nála lévő 60 korona készpénzt elrabolva, elmenekült. A szegény áldozat, a kit a csapások súlyosan megsebesítettek, bordáit bevették s az egész testén súlyos zúzódásokat okoztak, hosszú idő múlva feleszmélt ájulásából s nagy keservesen hazavánszorgott. A nagyapponyi csendőrsz. fásztó nyomozás után ifj. Ligoeki József belinci lakos, napszámos személyében elfogta a tettest, a kiről kiderült, hogy a korcsmárosnak régi haragosa, a rablási merényletet pedig előre megfontolt szándékkal követte el. Ugyanis Ligoeki a mondott napon Csermend községben egy cseplőgépnél dolgozva, meglátta a hazafelé haladó korcsmárost, kerülő úton előre szökött s leshelyén megvárva áldozatát, végrehajtotta gáztettét, a tettest a kir. ügyészség fogházába szállították.

A nyitra—üzbeğh—vágsellye—negyedi h. é. vasút. Negyed és Farkasd községek küldöttségileg sürgették a napokban Szerényi államtitkárnál a vasút mielőbbi kiépítését. Az államtitkár a kívánság teljesítését kielégítően helyezte.

Nemtelen boszu. A bosszuállás szokatlan módját eszelte ki Daubner Antal, privigyei gépész. Freiberg József privigyei birtokos ugyanis, valamely ok miatt összeküldömbözött Daubnerrel s e miatt ez a gabonacséplést nála beszüntette. A birtokos Olah Mihály nagybélci lakos cseplőgéppel folytatta a cséplést, a mi nagyban bántotta Daubnert, segéde közreműködésével tehát nagymennyiségű őska vasdarabot hordott össze, s észrevétel nélkül a kicseplendő gabonakévek közé rejtette ezeket, azon szándékkal, hogy a vasdarabok ily úton a cseplőgéphez kerülve azt használhatatlenné teszik. Midőn a múlt hó 27-ikén a cseplőgépet megindították, annak dobjából egész vaseső kezdett röpödni, veszélyeztetve a fent dolgozó munkások életét. A cseplőgépet azonban, mielőtt nagyobb katasztrófa történt volna, sikerült hamarosan megállítani s ekkor reájöttek a baj okára. A kévekben mintegy 9 kgr őska vasdarabot találtak, a melyet mint bűnjelet lefoglalva, a merénylő gépészemester ellen megtették a büntető feljelentést.

Pályázat iparosnak szánt utazási ösztöndíjra. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara pályázatot hirdet iparosnak szánt 600 koronás külföldi tanulmányi ösztöndíjra, melyet a kereskedelemügyi miniszter úr adományoz. — Pályázhatnak a kamara területén (Pozsony, kir. város, Nyitra, Pozsony, Trencsén- és Turóc vármegyékben) lakó mindazon iparosok, a kik továbbképzésük és az ipari viszonyok tanulmányozása céljából külföldre szándékoznak indulni és akik katonai kötelezettségüknek már eleget tettek vagy az alól felmentettek. A pályázati folyamodványok a kereskedelemügyi m. kir. miniszter úrhoz címezve legkésőbb folyó évi szeptember

hó 25-éig a pozsonyi kereskedelmi és iparkamarához nyújtandók be. Csakis oly folyamodványok jöhetnek figyelembe, amelyek a megállapított pályázati feltételeknek megfelelően vannak szerkesztve és felszerelve. Ezen részletes feltételek a pozsonyi kereskedelmi és iparkamaránál, a kamara külső tagjainál valamint a kamara területén fennálló ipartestületeknél betekinthezők.

Szállítási hirdetmény. A klosterneuburgi cs. és kir. szekerészeti szertár az 1909. évi anyagszükséglet biztosítása céljából f. év október hó 1-ére versenytárgyalást hirdet. Szükségeltetnek a következő cikkek: különféle pléhneműek, vasdrót, rézdrót, sárgarézdrot, acél, horgany, ón, koks, kőszén, kőolaj, mész, láncok, lámpák, lapátok, lószerszámok, csavarok, szegecsesek, drótszegek, furók, tüzelőfa, deszkaneműek, kosarak, seprők, itatóvedrek, zsákok, lencsövet, kötél, zsinor, cérna, kefék, ecsetek, bőrök, gyertyák, fáklyák, olajok, szappan, faecet, viasz, reszelők stb. A magyarországi ajánlattevők kötelezettséget tartoznak vállalni, hogy a szállítandó cikkek és lehetőség szerint az azokhoz felhasználni nyers anyagot is Magyarország területén fognak készíttetni, illetve beszereztetni. Az ajánlatoknak f. évi szeptember hó 29-ike délelőtt 10 óráig kell a budapesti szekerészeti fiókszertárhoz beérkezniük. Az ajánlattétel céljaira az említett fiókszertárnál 12 fillért beszerezhető ajánlat-nyomtatvány használható.

Országos Zarándoklat a Szentföldre. Nagyságos és főtiszt. dr. Giesswein Sándor kanonok, biersi apát, országgy. képviselő vezérlete alatt és számos pap közreműködésével Országos Zarándoklat indul f. évi október hó 1-én a Szentföldre, a melyet a Szentföld magyarországi hivatala rendez.

Árak: I. oszt. 700., II. oszt. 550., III. oszt. 300 korona. Programokkal és felvilágosításokkal szívesen szolgál a Szentföld magyarországi biztosi hivatala Budapest, II., Margit-körut 23. szám. Plebánia hivatal. 106. 12—15.

Pályázat. Könyökön ujonnan szervezett r. kath. tanítói állomásra pályázat hirdettetik. Az állomás törvényszerű díjazással és lakással van ellátva. A pályázat határideje szeptember 6.

Róm kath. iskolaszék.

Elsőrendű asztali szőlő

(Chasselas)

téli eltevéésre alkalmas.

Egy kgr 40 fillér.

134. 1—1.

Kapható:

Huszár István szőlőjében.

Legfinomabb
hegyi ojtvány
csemege
szőlőt

francia fajokban,
édeset és szagosat,

5 kilós kosarakban,

gondosan csomagolva minden posta-állomásra

mérsékelt áron szállítok,

valamint üres szőlőkosarak is
nálam beszerezhetők.

Válogatott nemes alma

Egy kilónként 14 krajcár.

PÉCS EDE,

fűszer, csemege, bor és ásványvízkereskedő

135. 1—5.

NYITRÁN.

Alapított 1810.

Aubertein és társa
 :: Chalons S/M. ::
 francia pezsgő gyár.

Egyedüli főraktár Nyitra és vidéke részére
Einzinger József
 fűszer és csemege ke eskedőnél, mint főraktáros ajánlja eredeti gyári árban „Fleur de Eparnay” pezsgőt, palackját 7 koronaért.

Alapított 1810.

31. 11-14.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank
 mint részvénytársaság

elfogad betéteket a legjutányosabb feltételek mellett, leszámítol váltókat betéti könyvecskéket; kölcsönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra különböző tervekben; előleget ad sorsjegyek-, részvények- és másnemű értékpapirokra; elad és vesz mindennemű értékpapírt napi árfolyamban; felvilágosítással szolgál és mindennemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

5. 12.

Az igazgatóság.

Székháza Városháztér 3. sz.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárík István

úri és női fodrász

Nyitrán, Tóth Vilmos utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufrukat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj- és szakálfestést, ugyszintén tyukszemvágást jutányos áron. 92. 17-52.

Vesz vágott és kifésült haját.

Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Vidéki megrendelések pontosan a beküldött hajminta szerint lelkiismeretesen, utánvét mellett eszközölteknak.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Két, jó házból való, négy középiskolát végzett, fiatalember gyakornoknak vétetik fel **VEREBÉLY GÉZA** úri és női divatárúházában Nyitrán. Csak azok ajánlata vétetik figyelembe, akik szülőiknél vagy rokonaiknál laknak. 121. 8-0.

Legmegbízhatóbb cég!

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Kitüntette az Országos Ipari-egyesület nagy ezüst érmével.

SULGAN ANDRÁS

42. 31-52. OIPÉSZ

NYITRÁN, MEGYEHÁZ-U. 7.

Ajánlja a nagyerdemű közönség szives figyelmébe modern berendezésű

nagy cipőraktárát

Továbbá ajánlja felsőrész készítményeit és bőrkereskedését a t. cipésmester urak figyelmébe. Raktáron tart legjobb bel- és külföldi bőroket: angol bagaria, chevreaux, box és borjubört stb., valamint az összes cipész kellékeket. Mérték utáni felsőrész kidolgozására különös gond fordítatik. Vidéki megrendeléseket gyors és pontos kiszolgálás mellett eszközöl nagy- és kicsinyben. Érzékeny és hibásnövésű lábakra nagy figyelem fordítatik.

Gyors és pontos kiszolgálás, olcsó árak!

Legmegbízhatóbb cég!

Verebély Géza

legnagyobb és fővárosiasan modern berendezésű úri- s női divat árúháza Nyitrán, Tóth Vilmos-utca 4. sz. (a Szarvas-szálloda mellett)

Az iskola idényre ajánlja a cég: **intézeti kelengyéit.** Fiú és leány fehérneműit, harisnya, zsebkendő, kötény, keztü cikkeit, **szolid kivitelben s legjutányosabb árakban.**

Elsőrangú cérnavászon gyártmányok, színes és fehér asztalneműek, Schroll-sifon, kitűnő pamutvásznak, női és férfi fehérneműek.

Menyasszonyi kelengyék 200 kor.-tól kezdve.

A cég 4 éves rövid fennállása óta 36 kelengyét szállított.

A cég egyedüli reklámja: a határozottan szabott, jutányos árakban, megbízható, jó minőségű árúk nyújtása.

A cikkek árai és minősége bármely versenycégével hasonlíthatók össze.

Szigoruan szabott árak; azonnali fizetésnél 5% pénztári engedmény.

WEIGL ANTAL PAPI ÉS POLGÁRI SZABÓ NYITRÁN.

146.

Ajánlja jól berendezett legfinomabb bel- és külföldi szövetekből álló raktárát, — valamint

férfiszabó-műhelyét,

melyben ugy egyházi, mint világi urak számára mindennemű ruhát, úgymint téli és nyári öltözeteket, felöltöket, reverendákat, címádkat, mucetumokat, biretumokat stb. izlésesen és pontosan készít.

Vidéki megrendeléseket pontosan eszközöl.

SINGER Co. VARRÓGÉP RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

NYITRA, VÁRMEGYEHÁZ-UTCA 15. SZÁM.

94. 16-52.

Ezen jelzésen ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-

gépek árusítatnak.

Ezen jelzésen ismer-

hetők fel azon üzle-

tek, a melyekben a

SINGER-varró-

gépek árusítatnak.

Óvjuk ezennel vevőinket leghatározottabban oly gépektől, melyek más kereskedők által „Eredeti Singer” név alatt ajánlatnak. Miatán mi gépünket soh'sem adjuk kereskedőknek, a más oldalról ajánlott „Eredeti Singer” gépek csak régi, használt, harmadik kézből beszerzett varrógépek lehetnek, melyekért nem garantálunk és az esetleges pótrészeket nem szállítunk.

Mielőtt
személy-, jelző- v. építési
KÖLCSÖN 90. 16-52.
írást intézkednék,
kérjen díjtalanul prospektust
MELLER L. EGYED
BUDAPEST
IX., Lónyayutca 7.
Telefon: Józsefvárosban
46-31.

Alapított
1897-ben.

Alapított
1897-ben.

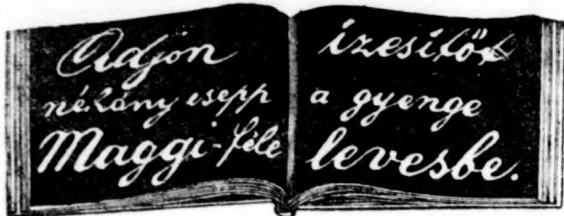
165. 42-52.

Kenczler Lipót szücsmester Nyitra Erzsébet-út 13.

Óvakodjunk a molyoktól!

Óvakodjunk a molyoktól!

Csak egy minden tekintetben megbízható intézet van, a hol
szörme árúinkat, a nyári idény alatt, **moly kár ellen meg-
óvhatjuk**, és ez **Kenczler Lipót** szücsmester vezetése alatt áll.

MIT IGYUNK?

hogyan egészségünket megóvjuk, mert csakis a **természetes szénsavas**
ásványvíz erre a legbiztosabb óvoszer.

Minden külföldit
fölköml **házánk**
természetes
szénsavas vizek
királya:

a mohai **ÁGNES-Forrás**

Millenniumi nagy
éremmel kitüntetve.
Kitűnő asztali bo-
és **gyógyvíz**, a
gyomorégést

rögtön megszünteti, páratlan étvágygerjesztő, használata valódi áldás gyomorbetegségeknél.

Mint természetes szénsavdús ásványvíz, föltétlenül tiszta, kellemes és olcsó savanyúvíz; dús szénsav-
tartalmánál fogva nemcsak biztos óvoszer fertőző elemek ellen, hanem a benne foglalt gyógyóknál
fogva kitűnő szere a legkülönbébb **gyomor-, légsző- és húgyszervi betegségeknél**. Azért tehát

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **gyomor-,
bél- és légszőhuruttól** szabadulni akarunk.

Dr. Kétly.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha a **vesebet**
gyógyítani akarjuk.

Dr. Kövér.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **étvágyhiány**
és **emésztési zavarok** állanak be.

Dr. Gebhardt.

Használjuk a mohai **Ágnes**-forrást, ha **májbetegségektől**
és **sárgaságtól** szabadulni akarunk.

Dr. Glass.

Háztartások számára másfél literesnél valamivel nagyobb üvegekben minden **kétés értékű mesterségesen**
szénsavval telített víznél, sőt a szódavíznél is **olcsóbban adja**, hogy az **Ágnes-forrás vizét** a leg-
szegényebb ember is könnyen megszerezhesse.

Kedvelt borvíz!

Kapható minden fűszerüzletben és elsőrangú vendéglőben.

Kedvelt borvíz!

Olcsóbb a szódavíznél!

Főraktár: AITNER FERENC ÚRNÁL, NYITRÁN.

68. 23-24.

FELTÜNŐ UJDONSÁG!

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mászt nem szíhat.

legjobb valódi francia

2. 52.

SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.